

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
részitélete**

**Az ügy száma:** Gfv.VII.30.197/2019/13.

**A tanács tagjai:** Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

**Az I. rendű felperes:**

**A II. rendű felperes:**

**Az I-II. rendű felperesek képviselője:** Bihari Ügyvédi Iroda (Szeged, Bocskai u. 6., ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd

**Az alperes:**

**Az alperes képviselője:** Törös Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Pátkai Katalin ügyvéd)

**A per tárgya:** szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** az I-II. rendű felperesek

**A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:** Győri Ítélőtábla Pf.III.20.332/2018/5/I. számú ítélet

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:** Veszprémi Törvényszék I.P.21.417/2017/18. számú ítélet

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet a kezelési költségre vonatkozó rendelkezés tisztességtelenségének megállapítása iránti részében - a perköltségre is kihatóan - az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasítja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárásban az I. rendű és II. rendű felpereseknek együttesen 572.800 (ötszázhetvenkettőezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] 2006. december 28-án az I. rendű felperes mint hitelfelvevő és zálogkötelezett, a II. rendű felperes mint készfizető kezes az alperessel mint hitelezővel és zálogjogosulttal svájci frank alapú hitel-, zálog- és készfizető kezesi szerződést kötött lakásvásárlás céljából. A hitelszerződés értelmében az alperes 64.500 CHF összegű devizahitelt tartott rendelkezésre az I. rendű felperes részére azzal, hogy vállalta a szerződésben megállapított feltételek

teljesülése esetén legfeljebb 10.000.000 Ft összegű kölcsönt folyósít 240 hónap futamidőre. A kamatláb mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 2,5% volt azzal, hogy az alperes az első négy kamatperiódusra kedvezményes, évi 0,77%-os üzleti kamatlábat biztosított. A szerződés 4.2. pontja értelmében a kezelési költség mértéke a szerződéskötés időpontjában 2,7% volt, amelyet az alperes -a kondíciós listában közzétett módon - a hitelfelvevő tőketartozása alapján számított fel.

- [2] A szerződés 6.5. pontja rögzítette, hogy a kamat és a kezelési költség, továbbá a díjak, jutalékok és költségek megfizetése oly módon történik, hogy a hitelfelvevő köteles gondoskodni arról, hogy az esedékes devizatartozásának megfelelő forint fedezet a banknál vezetett, a szerződésben megjelölt forintszámláján az elszámolási napot megelőző harmadik üzleti napon rendelkezésre álljon. A 6.5. pont harmadik bekezdése kimondta, hogy a rendelkezésre tartott forint fedezet szempontjából az esedékes devizatartozásnak az esedékességet megelőző harmadik üzleti napon érvényes az alperes devizaeladási árfolyamán számított forintellenértéke az irányadó.
- [3] A szerződés megkötését megelőzően, de ugyanazon a napon a felperesek aláírták a „Kockázatfeltáró nyilatkozat devizahitelek árfolyam és kamatkockázatával kapcsolatban” elnevezésű iratot (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat), amely - többek között - tartalmazta: a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti a hitel devizanemétől függően a hitel teljes vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan. Erre tekintettel az ügyfelek által megkötni kívánt devizahitel szerződéssel kapcsolatban az alperes az alábbi piac által indukált kockázatokra hívta fel a figyelmet. A hitel futamideje alatt az árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzetének változásától függően bármikor előre meg nem becsülhető gyakorisággal irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege. További kockázatot jelent változó kamatozású hitelkonstrukciók esetében, hogy a devizaárfolyam változásától függetlenül a hitel devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak és a változás akár a forintkamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is megnövelheti a törlesztőrészletek összegét. Ugyanakkor az árfolyam és kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti.
- [4] A felperesek 2006. december 29-én közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot írtak alá, melyben a szerződésben vállaltakat megerősítették.

#### **A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme**

- [5] A felperesek módosított keresetükben - többek között - a kölcsönszerződés 4.2. és 6.5. pontjában írt, a kezelési költségre vonatkozó rendelkezések, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozatban írtak mint általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdése alapján. Jogkövetkezményként a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérték azzal, hogy az alperesnek 4.458.336 Ft megfizetésével tartoznak.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

### **Az első- és a másodfokú határozat**

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [8] Megítélése szerint a kezelési költségre vonatkozó kikötések tisztességtelensége a szerződés kötés idején hatályos rPtk. 209. § (4) bekezdése alapján érdemben nem vizsgálható, mivel azok a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányát valamennyi szerződő fél számára érthetően és világosan meghatározó szerződéses rendelkezések. Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás az elsőfokú bíróság részletes indokolása szerint megfelelt a 2/2014. PJE határozat és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) C-51/17. számú ügyben meghozott ítéletében foglalt szempontoknak is. A perbeli tájékoztatás világosan tartalmazta, hogy van árfolyamkockázat, azt a felperesek viselik és azt is, hogy az bármilyen mértékű lehet, amely változás kihat a fizetési kötelezettségükre. Tételesen kimutatta, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel az EU Bíróság C-51/17 számú ítéletében kifejtett követelményeknek. Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, a felperesek iratellenesen állították keresetükben, miszerint az árfolyamkockázatról nem kaptak írásos tájékoztatást, ezért mellőzte a felpereseknek a tárgyalás berekesztése előtt előterjesztett személyes meghallgatásukra irányuló bizonyítási indítványuk teljesítését.
- [9] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a kezelési költség a hitel folyósításával, nyilvántartásával járó adminisztráció költsége, amelynek - mint a szolgáltatás-ellenszolgáltatás körébe tartozó, a szerződésben világosan és egyértelműen megfogalmazott kikötésnek - a tisztességtelensége az rPtk. 209. § (4) bekezdése szerint érdemben nem vizsgálható. A másodfokú bíróság maradéktalanul egyet értett az elsőfokú bíróság álláspontjával a tekintetben, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a felperesek nem hivatkozhattak alappal arra, hogy a devizahitelezés kockázataival, az árfolyamkockázatból eredő veszteség felperesekre való hárításával nem voltak tisztában.

## **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kezelési költség és az árfolyam különbözet kiterhelésére vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapításával a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérték azzal, hogy tartozásuk az alperes felé 4.458.336 Ft. Másodlagosan az eljáró bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérték.

- [10] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 522. § (1) bekezdésébe, 523. § (1) bekezdésébe, 205. §-ába, 209. § (1) és (4) bekezdésébe, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 163. és 164. §-ába, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésébe, a 2/2014. PJE határozat 3. pontjába, és az Alaptörvény R. cikk (2) bekezdésébe és XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [11] Állították, az eljáró bíróságok nem megfelelően értelmezték a perbeli szerződést, amikor azt bankhitel szerződéssel vegyes bankkölcsönnek minősítették. Álláspontjuk szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon állapították meg, hogy az rPtk. 209. § (4) bekezdése alapján a kezelési költségre vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelensége nem vizsgálható annak ellenére, hogy nem állapítható meg, hogy azt milyen szolgáltatás ellenértékeként számítják fel. E körben utaltak a felülvizsgálati kérelem benyújtásakor még folyamatban volt C-621/2017. számú előzetes döntéshozatali eljárásban feltett jogkérdésekre. Állították, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem felel meg a Hpt. hivatkozott rendelkezéseinek és az alapján, figyelemmel a 2/2014. PJE határozat 1. pontjára, valamint a C-51/17. EU bírósági ítéletben kifejtettekre, nem volt világos a fogyasztó számára az árfolyamkockázat korlátatlansága, annak a fizetési kötelezettségére gyakorolt gazdasági hatása és következménye. E körben az eljáró bíróságok megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogot is, mivel nem adtak tájékoztatást, illetve nem tették lehetővé a 2/2014. PJE határozat 3. pontja szerinti bizonyítási eljárást. Sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok bizonyítási indítványuk ellenére a felperesek személyes meghallgatása nélkül hozták meg döntésüket.
- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

## **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a hivatkozott indokok alapján részben jogszabálysértőnek találta.

- [14] A Kúria leszögezi a felülvizsgálati kérelemben megjelölt alaptörvényi rendelkezések megsértését érdemben nem vizsgálta, mivel szemben az rPp. 272. § (2) bekezdésében írtakkal felperesek jogi érvelést nem adtak elő a tekintetben, hogy ezt az állításukat mire alapozzák.
- [15] A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a peres felek között az rPtk. 522. §-ában meghatározott hitelszerződés, majd ennek keretében az 523. § (1) bekezdésében meghatározott kölcsönszerződés jött létre. A Kúria a 6/2013. PJE határozat indokolásának III.1. pontjában utal arra, hogy a hitel- és kölcsönszerződések a Ptk. 522-523. §-ai értelmében eltérő tartalmú szerződések, amelyek a gyakorlatban sok esetben nehezen elválaszthatóak. Akár hitelszerződésnek, akár kölcsönszerződésnek nevezték a jogszabályok vagy a felek a jogviszonyukat, devizaalapú konstrukció esetén az adós akként szerezte meg pénz időleges használatának a jogát, hogy a kirovó és a lerovó pénznem eltér egymástól. A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából - a később kifejtettek alapján - a perbeli szerződés hitel- vagy kölcsönjogviszony szerinti minősítésének nincs ügydöntő jelentősége. A szerződés mindazon tartalmi elemeket tartalmazza, amelyek a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges. A kölcsön folyósítása megtörtént és a törlesztések fizetése is megkezdődött.
- [16] A Kúria egyetért az eljáró bíróságokkal abban is, hogy a perbeli árfolyamkockázatról szóló tájékoztató eleget tesz az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szerinti formai és tartalmi követelményeknek és nem tisztességtelen, az megfelel a 2/2014. PJE határozat és az EU Bírósága gyakorlatában kifejtett elveknek. A kockázatfeltáró nyilatkozatból és a szerződés pontjaiból egyértelmű az átlagosan tájékozott fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat őt terheli, a változás mértéke jelentősen kihat a fizetési kötelezettségeire mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészek vonatkozásában.
- [17] A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok nem sértették meg e körben az rPp. bizonyítási szabályait, és nem sérült a felperesek tisztességes eljáráshoz való joga sem azáltal, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek indítványa ellenére nem hallgatta meg őket személyesen. Az elsőfokú bíróság iratszerűen rögzítette, hogy a felperesek keresetükben épp az általuk csatolt okirattal ellentétesen állították „semmilyen tájékoztatást nem kaptunk, és az árfolyamkockázatot sem ismertette a peres, így fogalmunk sincs, hogy milyen oknál fogva terheli ránk az árfolyamváltozásból fakadó terhet”. Ez valamint az a körülmény, hogy az adott bizonyítási indítvány előterjesztésével késlekedtek, azt a tárgyalás berekesztése előtt kezdeményezték anélkül, hogy meghatározták volna milyen tények, körülmények bizonyítására kéri személyes meghallgatásukat a felülvizsgálati eljárásban értékelhető jogszabálysértésnek nem tekinthető különös tekintettel arra is, hogy ezt az állított jogszabálysértést fellebbezésükben nem sérelmezték. A 2/2014. PJE határozat annak bizonyítását teszi

lehetővé a fogyasztó számára, hogy a pénzügyi intézménytől a szerződéskötést megelőzően az árfolyamkockázatról, annak mértékéről a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakhoz, illetve a szerződéses rendelkezésekhez képest más tartalmú tájékoztatást kapott. A felpereseknek a per során nem volt olyan figyelembe vehető bizonyítási indítványuk, hogy a szerződéses rendelkezésekhez képest más tartalmú tájékoztatást kaptak volna az árfolyamkockázat mértékéről a szerződéskötést megelőzően, ezért az eljárás bíróságok helyesen, jogszabálysértés nélkül, a rendelkezésre álló okiratok alapján vizsgálták az árfolyamkockázatról kapott tájékoztatás tisztességtelenségét.

- [18] A kockázatfeltáró nyilatkozatban írtak tartalmával kapcsolatos felperesi érvelést illetően a Kúria maradéktalanul egyet értett az első és másodfokú bíróság ítéletében ezzel összefüggésben kifejtettekkel. Azok összhangban állnak mind a 2/2014 PJE határozatban írtakkal, mind az EU Bíróság vonatkozó joggyakorlatának helyes értelmezésével. Érvelésüket a Kúrai csak abba a körben egészíti ki, hogy az adott tényállás mellett a felperesek időben, a szerződés aláírása előtt kaptak tájékoztatást az árfolyamkockázatról és szerződéses vállalásukat egy nappal később ismételten megerősítették.
- [19] A fenti kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tisztességtelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító az elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyó döntést az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [20] Az eljárás bíróságok a perbeli kezelési költséget az rPtk. 209. § (4) bekezdésére figyelemmel a főszolgáltatásért nyújtott ellenszolgáltatás részének tekintették. A Kúria nem ért egyet ezzel a megállapítással. A 2/2014. PJE határozat az EU Bíróság jogértelmezését alapul véve úgy foglalt állást, hogy a főszolgáltatást megállapító szerződéses rendelkezéseknek azok tekinthetők, amelyek a szerződés jellemző szolgáltatását határozzák meg. Az rPtk. 523. § (1) bekezdése szerint a kölcsön nyújtásának, azaz a főszolgáltatásnak az ellenértéke a kamat. A felek ugyanakkor megállapodhatnak a kamaton felül más fizetési kötelezettségben is, de az nem minősül a főszolgáltatás ellenértékének, ezért tisztességtelensége az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján vizsgálható.
- [21] Az eljárás bíróságok - eltérő álláspontjuk miatt - érdemben nem vizsgálták, hogy a kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezés eleget tesz-e a jóhiszeműsége, illetve az egyensúlyra (arányosságra) vonatkozó, az EU Bíróság C-621/17. számú Kiss Gyula kontra CIB Bank ügyben 2019. október 3-án hozott ítéletéből következő szempontoknak. E tárgyban ezért az eljárás jelen szakaszában megalapozott döntés nem hozható. Mindezekre tekintettel a kezelési költség vonatkozásában a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot

új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

- [22] A megismételt eljárásban az alperesnek azt kell elsődlegesen bizonyítania, hogy a kezelési költség devizaalapúságával és felszámításával (a kamat és a kezelési költség mértékére tekintettel) a felperesek terhére nem alakult-e ki jelentős egyenlőtlenség. Ezt elsődlegesen a szerződéskötés kori piaci kamatok figyelembevételével lehet megállapítani. A piaci kamat megállapításához támpontot nyújthat az olyan hasonló kondíciókra (pl. pénznem, futamidő, kockázati besorolás) rendelkező kölcsönszerződésekben felszámított átlagos kamatmérték, amelyben kezelési költséget nem kötöttek ki, a kamat és a kezelési költség együttes mértéke, valamint a THM mértéke. E körben indokolt figyelemmel lenni a Kúria Gfv.VII.30356/19. számú határozatában írtakra is (megjelenése a BH-ban folyamatban), mely határozatot a Kúria a fent hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárást követően folytatódó eljárásban hozta.

## **Záró rész**

- [23] A Kúria a részítéletre tekintettel az rPp. 275. § (5) bekezdése alapján a peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét - figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdéseire áfával növelten - csak megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelenségének megállapítására, annak jogkövetkezményeinek levonására vonatkozó kereset a felperesek pervesztessége mellett jogerősen befejeződött.
- [24] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/302. (III.31.) Korm. rendelet 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. május 12.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró